

Raplamaa Omavalitsuste Liit

Association of Local Authorities of Rapla County

Regionaal- ja põllumajandusministeerium
info@agri.ee

Justiits- ja digiministeerium
info@justdigi.ee

11.03.2025 nr 2-15/307

Raplamaa Omavalitsuste Liidu pöördumine Rapla kohtumaja sulgemise asjus

Austatud minister!

Raplamaa Omavalitsuste Liit ja kõik Raplamaa omavalitsused väljendavat muret Pärnu Maakohtu Rapla kohtumaja sulgemise kavatsuse osas. Juhime Teie tähelepanu sellele, et halduse hea tava kohaselt informeerib keskvalitsus omavalitsusi (ja omavalitsuste liitu) kavandatavatest olulistest muudatustest maakonnas ning algatab arutelu muudatustega tekkivate negatiivsete tagajärgede maandamiseks. Kahjuks antud juhtumil pole seda tehtud.

Meie hinnangul kaasneb Rapla kohtumaja sulgemisega oluline negatiivne mõju õigusemõistmise kättesaadavusele meie maakonnas. Suurima löögi alla satuvad seejuures just sotsiaalselt või emotsionaalselt haavatavamad ühiskonna liikmed, keda kohtumenetlused sagedasti puudutavad.

Suuremal osal Raplamaa elanikest puudub praegu ühistranspordi otseühendus Pärnuga. Kuidas kavatsetakse tagada õigusemõistmise kättesaadavus neile, kel puudub isikliku transpordi kasutamise võimalus? Harvade väljumistega ja ümberistumistega võtab ühistranspordiga sõit Pärnusse paljudest Raplamaa paikadest ka parimal juhul vähemasti 4-5 tundi ning edasi-tagasi käik kokku soodsatel asjaoludel ligikaudu 14 tundi. Meie arvates ei saa sellistes tingimustes teenuse kättesaadavust mingil juhul lugeda rahuldavaks! Kelle ülesanne on tagada igale inimesele õigusemõistmise kättesaadavus ja katta tekkivad lisakulutused?

Juhime Teie tähelepanu ka sellele, et isegi kui inimesel on isikliku transpordi kasutamise võimalus, siis pikendab Rapla kohtumaja sulgemine vahemaad teenuseni maakonna elanike jaoks seitsmekordseks (alus: elanike paiknemise alusel arvatud kaalutud keskmine Rapla kohtumaja ja Pärnu kohtumaja suhtes). Lisaks kasvanud distantssile kaasneb sellega ka samaväärselt suurem ajakulu. Selle kulu peavad kandma Raplamaa elanikud, ettevõtted ja omavalitsused. Meie arvamuse kohaselt ei ole see õigustatud vahend riigi keskvalitsuse kulude kärpimiseks.

Raplamaa kohalike omavalitsuste ametnikud osalevad kohtumenetlustes keskmiselt 180-200 korral aastas, peamiselt tsiviilvaidlustes lastekaitse valdkonnas. Menetluste peamised teemad hõlmavad suhtluskorra, hooldusõiguse ja eestkoste küsimusi. Tulenevalt lastekaitseseadusest ei ole sellistes menetlustes võimalik rakendada täielikult kirjalikku menetlust ning füüsiline osalemine istungitel on laste heaolu tagamise seisukohalt vältimatu.

Rapla kohtumaja sulgemisega kannavad kohalikud omavalitsused täiendavaid otseseid kulutusi nii ajaliselt kui rahaliselt. Lisaks toob muutus maakonna neljale omavalitsusele lisaks tuhandeid sõidukilomeetreid

aastas, et osaleda kohtumenetlustes Pärnus või Tallinnas. Meie hinnangul on Teie poolt kavandatud muudatuse eelarveline mõju meie omavalitsustele kuni 30 000 eurot aastas.

Peamine mõju väljendub siiski halduskoormuse kasvus ning juba niigi ülekoormatud spetsialistid saavad täiendava koormuse. Rapla kohtumaja sulgemise korral suureneb omavalitsuste ametnike ajakulu märkimisväärselt, ulatudes hinnanguliselt kolme kuni nelja täiskohaga töötaja ühe kuu töömahuni aastas. Eelkõige mõjutab see sotsiaaltööstes, kelle töökoormus on juba niigi väga suur. Kvalifitseeritud tööjõu puudus sotsiaalvaldkonnas ning suur personali voolavus on juba täna väljakutseks ning kohtumajade kauguse suurendamine võib neid probleeme veelgi süvendada.

Toome väga olulise teemana esile veel ka Eesti riigi regionaalpoliitika. Meie hinnangul tuleb igasuguste muudatuste tegemisel jälgida põhimõtet, et ühe probleemi lahendamiseks ei tekitataks juurde mitut uut probleemi. Kõik seda tüüpi otsused peavad olema süsteemsed ja kompleksed. Kahjuks viitavad praegused arengud pigem sellele, et ministriumide kärpeotsused langetatakse lühikeses vaates efekti saavutamiseks ning ka antud konkreetsetel juhtumil puudub meile teadaolevalt valdkonnaüleline analüüs. Juhul, kui selline analüüs meile teadmata eksisteerib, siis palume seda meiega jagada, et saaksime tutvuda tehtavate muudatuste aluseks olevate teadmuspõhiste põhjendustega.

Regionaalminister Piret Hartman ütles 22. novembril 2024: „Samal ajal ei saa me jätta kahe silma vahele asjaolu, et mida rohkem maapiirkondadest riigi teenuseid ära toome, seda raskem on selgitada inimestele, miks on seal hea elada. Viies teenused kaugemale, ei jää nendega seotud kulud kandmata, vaid me lihtsalt lükkame need tarbijate kaela“.¹ Oleme nõus, et iga selline otsus viib kohapealt ära töökohti ning vähendab piirkonna atraktiivsust ja konkurentsivõimet.

Oleme seisukohal, et enne Rapla kohtumaja sulgemist peab olema täiesti selge, kuidas kavatakse tagada õigusemõistmise kättesaadavus Raplamaa elanikele. Soovime, et enne otsuse langetamist analüüsitaks põhjalikult selle finantsilisi ja kvalitatiivseid mõjusid kohalikele omavalitsustele ja elanikele. Vajalik on selgeks teha, kes hakkab pakkuma transporditeenust inimestele, kel puudub ühistranspordiühendus mõistlikel tingimustel. Soovime teavet selle kohta, kas Rapla kohtumaja sulgemise otsuse osas on läbi viidud sotsiaalmajanduslik analüüs. Kui selline analüüs on tehtud, siis soovime selle materjalidega tutvuda.

Teeme Teile ettepaneku Rapla kohtumaja sulgemise otsus edasi lükata. Soovime kohtuda nii justiits- ja digiministri kui regionaal- ja põllumajandusministriga, et ühiselt selgusele jõuda, kuidas tekkivad probleemid ja riskid on maandatud ning kas Rapla kohtumaja sulgemise näol on tegemist tõepoolest kõige väiksema negatiivse mõjuga otsusega.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Heiki Hepner
Raplamaa Omavalitsuste Liidu juhatuse esimees
5027325

Koopia: Kohtute haldamise nõukogu

¹ <https://www.err.ee/1609529518/piret-hartman-riik-peab-olema-tohus-aga-ka-toimiv>